

МЕРДОВА О.М.

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри
адміністративно-правових
дисциплін факультету №2
(Донецький державний університет
внутрішніх справ)
ORCID ID: 0000-0003-0769-2364

УДК 342.951:351.741

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.5.42>

**ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАЦІВНИКАМИ
ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ
ЗАСОБІВ АБО ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН**

Статтю присвячено з'ясуванню окремих проблемних аспектів реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин на сучасному етапі та виявлення шляхів подальшого реформування законодавства в цій сфері. Зроблено висновок про те, що найбільш проблемним є реалізація адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у справах про адміністративні правопорушення, передбачених ст. 44 КУпАП, зокрема у зв'язку із відсутністю законодавчо визначеного механізму призначення і проведення експертизи у зазначеній категорії справ, що ускладнює процес документування виявлених адміністративних правопорушень, а також відсутністю механізму прийняття рішення про знищення працівниками поліції наркотичних засобів або психотропних речовин, які є речовими доказами у справах про адміністративні правопорушення, передбачені названою статтею. На підставі аналізу положень чинного адміністративно-деліктного законодавства, що визначає правові підстави реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин, теоретико-методологічних розробок вчених у цій сфері, а також правозастосовної практики, доведено, що де-юре уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції уповноважені на реалізацію таких повноважень, проте де-факто, наявність чисельних прогалин у законодавстві унеможливило їх. З огляду на це, автором наголошується на важливості внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та підзаконних відомчих нормативно-правових актів, що визначають порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення, які сприятимуть підвищенню ефективності реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції.

Ключові слова: поліція, адміністративно-юрисдикційні повноваження, провадження у справах про адміністративні правопорушення, незаконний обіг, наркотичні засоби, психотропні речовини

Merdova O.M. Separate problem aspects of the implementation of administrative and jurisdiction authorities by police employees in the field of combating illegal trafficking of narcotics or psychotropic substances

The article is devoted to elucidating certain problematic aspects of the implementation of administrative and jurisdictional powers by police officers in the field of countering

the illegal circulation of narcotic drugs or psychotropic substances at the current stage and identifying ways of further reforming the legislation in this area. It was concluded that the most problematic is the implementation of administrative and jurisdictional powers by police officers in cases of administrative offenses provided for in Art. 44 of the Code of Criminal Procedure, in particular due to the lack of a legally defined mechanism for appointing and conducting an examination in the specified category of cases, which complicates the process of documenting detected administrative offenses, as well as the lack of a decision-making mechanism for police officers to destroy narcotic drugs or psychotropic substances that are physical evidence in cases of administrative offenses provided for by the said article. On the basis of the analysis of the provisions of the current administrative-delict legislation, which determines the legal grounds for the exercise of administrative-jurisdictional powers by police officers in the field of combating the illegal circulation of narcotic drugs or psychotropic substances, theoretical and methodological developments of scientists in this field, as well as law enforcement practice, it has been proven that where - legally authorized officials of the National Police are authorized to exercise such powers, but de facto, the presence of numerous gaps in the legislation makes them impossible. In view of this, the author emphasizes the importance of making changes to the Code of Ukraine on Administrative Offenses and subordinate departmental normative legal acts, which determine the procedure for proceedings in cases on administrative offenses, which will contribute to increasing the effectiveness of the implementation of administrative and jurisdictional powers by police officers.

Key words: *police, administrative and jurisdictional powers, proceedings in cases of administrative offenses, illegal trafficking, narcotic drugs, psychotropic substances*

Постановка проблеми. Реалізація працівниками Національної поліції України адміністративно-юрисдикційних повноважень традиційно пов'язана з їх компетенцією у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, у провадженнях за зверненнями громадян та у дисциплінарному провадженні. В свою чергу, діяльність поліції у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин у адміністративно-правовому вимірі переважно розглядається в межах реалізації повноважень зазначених органів у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення. Слід відзначити, що на сьогоднішній день зазначена діяльність Національної поліції України регламентується нормами ряду нормативно-правових актів, серед яких провідне місце займають положення Кодексу України про адміністративні правопорушення та Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06 листопада 2015 року №1376, проте аналіз правозастосовної практики поліцейських свідчить про наявні окремі проблемні аспекти реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин, обумовлені недосконалістю положень чинного законодавства, відсутністю чітких дієвих механізмів їх застосування і реалізації, що негативно позначається на правозастосовній діяльності поліцейських у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різних аспектів провадження в справах про адміністративні правопорушення, що посягають на правові відносини обігу наркотичних засобів та психотропних речовин було присвячено монографічне дослідження Н.І. Золоторьової та дисертаційне дослідження А.В. Галюка. Національна поліція України як суб'єкт реалізації адміністративних повноважень у сфері забезпечення протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів розглядалася в межах дисертаційного дослідження С.М. Павковича. В ряді наукових досліджень, серед яких роботи Є.Ю. Бараша, В.І. Ніндипової, О.М. Стрільціва, Є.А. Тараніча,

І.А. Теницької, Г.В. Шевчука та інших досліджувалися різні аспекти удосконалення інституту адміністративної відповідальності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів. Не дивлячись на наявність певних досліджень питань реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у сфері, що розглядається, окремі аспекти зазначеної проблематики залишаються сьогодні не розглянутими, а отже потребують наукового опрацювання, що ще раз підтверджує актуальність обраної для наукової статті тематики.

Мета статті. Метою статті є з'ясування окремих проблемних аспектів реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин на сучасному етапі та виявлення шляхів подальшого реформування законодавства в цій сфері.

Виклад основного матеріалу. На думку О.М. Стрільціва, Є.Ю. Бараша, Г.В. Шевчука та Є.А. Тараніча до адміністративних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів слід віднести правопорушення, передбачені ст. 44, 44-1, 106-1, 106-2, 129, 130, 164 КУпАП [1, с. 79]. Частково погоджуємося з такою позицією вчених, оскільки вважаємо, що адміністративні правопорушення, передбачені ст. 129 та 130 КУпАП, слід відносити до категорії правопорушень у сфері зловживання наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами. Зазначене також підтверджується і легальним визначенням поняття «незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» як діяння з: культивування рослин, включених до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, пересилання, придбання, збуту, ввезення на територію України, вивезення з території України, транзиту через територію України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що здійснюються з порушенням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори [2].

Аналіз положень Кодексу України про адміністративні правопорушення дозволяє констатувати, що адміністративно-юрисдикційні повноваження працівниками Національної поліції України у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин реалізуються при здійсненні провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачених статтями 44, 44-1, 106-1, 106-2, 164 КУпАП. При чому компетенція поліцейських щодо реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень у провадженнях за зазначеними складами адміністративних правопорушень є різною. Так, лише у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 44 КУпАП та ч. 2 ст. 106-1 КУпАП працівники поліції мають повноваження щодо розгляду справ і притягнення винних до адміністративної відповідальності, в інших випадках лише щодо документування адміністративних правопорушень.

Аналіз правозастосовної практики свідчить, що найбільш проблемним є реалізація адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у справах про адміністративні правопорушення, передбачених ст. 44 КУпАП. Так, на сьогоднішній день документування зазначеної категорії адміністративних правопорушень можливе лише через внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань з подальшим призначенням слідчим судової експертизи для виявлених речовин для вирішення питань віднесення речовини до наркотичної, певного виду(роду) рослин до нарковмісних та їх маси. У випадку встановлення невеликого розміру наркотичних засобів та психотропних речовин слідчим складається постановою про закриття кримінального провадження і направлення матеріалів для складання протоколу за ст. 44 КУпАП. Така ситуація, на нашу думку, повністю суперечить одному із головних принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, які його характеризують, - принципу оперативності та економічності, і обумовлюється відсутністю в адміністративно-деліктному законодавстві дієвої процедури призначення і проведення експертизи.

В положеннях Кодексу України про адміністративні правопорушення наявна ст. 273, в якій зазначається, що експерт призначається органом (посадовою особою), у провадженні

якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, у разі коли виникає потреба в спеціальних знаннях, у тому числі для визначення розміру майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, а також суми грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, які підлягатимуть конфіскації [3]. Враховуючи те, що справа про адміністративне правопорушення перебуває у провадженні працівника Національної поліції України, як уповноваженої на те посадовою особою, теоретично він може призначити експертизу, проте фактично реалізація зазначених адміністративно-юрисдикційних повноважень є неможливою, оскільки відповідно до абз. 2 пп. 1 пункту 5 розділу І Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, підставою для проведення експертизи відповідно до чинного законодавства є процесуальний документ (постанова, ухвала) про призначення експертизи, складений уповноваженою на те особою (органом) [4]. Однак, ані в положеннях чинного Кодексу про адміністративні правопорушення, ані в Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженій наказом МВС України від 06 листопада 2015 року №1376 не передбачено винесення працівниками поліції адміністративно-процесуального документу (постанови, ухвали) про призначення експертизи.

Вирішення зазначеної проблеми повинно бути вирішено, безумовно, шляхом внесення змін до норм адміністративно-деліктного законодавства, проте у сучасній адміністративно-правовій доктрині відсутня єдина позиція щодо цього питання.

Так, О.М. Галкіна пропонує внести зміни до ст. 284 КУпАП, доповнивши її положення новим різновидом постанов по справі про адміністративне правопорушення – «про призначення експертизи» [5, с. 123]. Не заперечуючи, доцільності запровадження механізму винесення уповноваженим на те органом (посадовою особою) постанови про призначення експертизи, вважаємо хибною позицію авторки щодо його запровадження саме у ст. 284 КУпАП, оскільки її зміст стосується саме винесення постанов за результатами розгляду справ про адміністративне правопорушення, у нашому ж випадку необхідність проведення експертизи виникає на етапі порушення справи про адміністративне правопорушення і з'ясування обставин справи.

Професор О.М. Ключев наголошує на необхідності визначення поняття судової експертизи та виокремлення принципів судово-експертної діяльності в адміністративному процесі, доповнення КУпАП видами судової експертизи, чіткого визначення вимог до судового експерта та більш чіткого врегулюванні його прав та обов'язків [6, с. 145-146], при цьому не конкретизуючи в яких саме нормах повинні знайти своє відображення зазначені пропозиції.

А.М. Благодарний та О.В. Шкуратенюк вважають за доцільне закріпити в КУпАП порядок проведення експертизи подібний до порядку проведення експертизи, передбаченому кримінально-процесуальним законодавством [7, с. 25], також не конкретизуючи свої позиції.

Зазначимо, що суб'єктами законодавчої ініціативи неодноразово робилися спроби розробки і прийняття змін до положень чинного Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині визначення механізму призначення експертизи у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Наприклад, проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо проведення судово-психіатричної експертизи в адміністративному провадженні від 05 листопада 2020 року №4326 [8]; проєкт Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення деяких положень, пов'язаних з порядком призначення та проведення експертизи від 19 листопада 2021 року №6285-1 [9], однак аналіз їх положень свідчить, що пропоновані ними законодавчі зміни не вирішують проблемних питань, що нами порушуються.

Під час панельної дискусії «Оновлення адміністративно-деліктного законодавства в Україні: актуальні ідеї та їх обговорення», яка відбулася в рамках VII Харківського міжнародного юридичного форуму заступником міністра юстиції України О.А. Банчуком було

презентовано проєкт Кодексу про адміністративні проступки [10], в якому у ст. 429 визначено новий механізм проведення експертизи в адміністративно-деліктному законодавстві, зокрема в ньому зазначається, що для з'ясування обставин (фактів) справи про адміністративний проступок та надання їм оцінки, що потребує спеціальних знань, адміністративний орган за власною ініціативою або за клопотанням особи або на підставі рішення адміністративного суду в разі відсутності згоди особи на проведення судово-психіатричної експертизи або судово-медичної експертизи, призначає експертизу із зазначенням питань, щодо яких необхідно підготувати висновки експерта, та особи (експертної установи), якій доручається провести експертизу. Як бачимо, таке формулювання дозволяє залучити експерта для проведення відповідного дослідження на будь-якій стадії провадження у справі про адміністративне правопорушення, проте на жаль не конкретизується порядок призначення проведення експертизи, адміністративно-правовий документ, яким вона призначається, що є, на нашу думку, суттєвим недоліком пропонованого проєкту нормативно-правового акту.

Узагальнюючи вищезазначене, вважаємо, що механізм проведення експертизи повинен бути чітко визначений у спеціалізованій статті, яка визначає процесуальний статус експерта, як суб'єкта адміністративно-деліктного провадження, з обов'язковим закріпленням норми про процесуальний документ, яким призначається експертиза у вигляді постанови. На нашу думку, до прийняття оновленого кодексу вирішення зазначеної проблеми можливе шляхом внесення змін до ст. 273 КУпАП та, враховуючи предмет нашого дослідження, до положень Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06 листопада 2015 року №1376.

Розглянемо ще одне проблемне питання реалізації працівниками поліції адміністративно-юрисдикційних повноважень у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин.

У положеннях чинного адміністративно-деліктного законодавства закріплено, що відповідно до ч. 1 ст. 222 КУпАП органи Національної поліції України розглядають справи про адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 44 КУпАП, яка передбачає настання відповідальності за незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах [3]. Слід, відзначити, що одночасно з Національною поліцією України зазначену категорію адміністративних правопорушень уповноважені розглядати також судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів. Натомість аналіз правозастосовної практики діяльності органів Національної поліції України свідчить про те, що їх адміністративно-юрисдикційні повноваження у зазначеній категорії справ про адміністративні правопорушення обмежуються лише складанням адміністративних матеріалів і направленням їх до суду для подальшого розгляду. Така ситуація склалася через наявні прогалини у законодавстві, обумовлені відсутністю механізму прийняття рішення про знищення працівниками поліції наркотичних засобів або психотропних речовин, які є речовими доказами у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 44 КУпАП.

Зазначимо, що на сьогоднішній день постановою Кабінету Міністрів України затверджено Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження (далі – Порядок). Зокрема, в абз. 2 п. 29 в ньому зазначено, що речові докази у вигляді предметів чи товарів, що належать до вилучених з обігу, а також якщо їх тривале зберігання небезпечне для життя чи здоров'я людей або довкілля, на підставі відповідного рішення слідчого судді, суду передаються для їх технологічної переробки або знищуються [11].

В законодавстві зазначено, що до предметів, вилучених з обігу належать:

- предмети, придбання і використання яких здійснюється за особливими дозволами і вичерпний перелік яких визначений законодавством України;
- предмети, виготовлення, придбання, зберігання, збут і розповсюдження яких забороняється законодавством;

- документи, визначені законодавством та іншими нормативними актами [12]. Як бачимо, наркотичні засоби і психотропні речовини є предметами, вилученими з обігу, а отже на них розповсюджується порядок їх знищення, передбачений абз. 2 п. 29 Порядку. Зазначимо, що положення названого нормативно-правового акту хоча і розповсюджуються на речові докази вилучені в рамках кримінального провадження, правозастосовна практика суддів свідчить про застосування його норм і у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, враховуючи відсутність спеціалізованого врегулювання зазначених питань в адміністративному законодавстві.

З урахуванням наявної ситуації у випадку, коли розгляд справи про адміністративне правопорушення, передбачений ч. 1 ст. 44 КУпАП, буде здійснюватися працівниками Національної поліції України, при винесенні постанови у справі виникає проблемна ситуація з визначенням подальших дій з речовими доказами у вигляді наркотичних засобів і прекурсорів, адже поліцейські відповідно до положення чинного законодавства не наділені повноваженнями щодо прийняття рішення про їх знищення. Крім того, зазначені питання не знайшли свого визначення і в Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06 листопада 2015 року №1376, яка визначає повноваження поліцейських під час розгляду справ про адміністративні правопорушення [13]. За таких умов на практиці складається така ситуація, коли при наявності нормативно визначених адміністративно-юрисдикційних повноважень працівники поліції фактично не мають можливості їх реалізації, що є, на нашу думку, не припустимим.

З огляду на вищезазначене, для удосконалення правозастосовної діяльності при реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками Національної поліції України у справах про адміністративні правопорушення, передбачених ст. 44 КУпАП, вважаємо за доцільне внести зміни до Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06 листопада 2015 року №1376, і передбачити порядок поведінки з речовими доказами.

Висновки. Узагальнюючи проаналізовані нами положення чинного адміністративно-деліктного законодавства, що визначає правові підстави реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин, теоретико-методологічні розробки вчених у цій сфері, а також правозастосовну практику, можна зробити висновок про те, що де-юре уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції уповноважені на реалізацію таких повноважень, проте де-факто, наявність чисельних прогалин у законодавстві унеможлиблює їх. З огляду на це, вкрай важливим є внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та підзаконних відомчих нормативно-правових актів, що визначають порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Сподіваємося, що запропоновані шляхи подолання наявних недоліків у законодавчому регулюванні сприятимуть підвищенню ефективності реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень працівниками поліції.

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-правова протидія Національною поліцією незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів: монографія / О. М. Стрільців, Є. Ю. Бараш, Г. В. Шевчук, Є. А. Тараніч. Київ. нац. акад. внутр. справ, 2018. 133 с.
2. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст. 62. (із змінами і доповненнями).
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. додаток до № 51. Ст.1122 (зі змінами і доповненнями)

4. Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 17 липня 2017 року №591. *Офіційний вісник України*. 2017. №73. Ст. 2254.

5. Галкіна О.М. Про призначення експертизи у процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з незаконним виробництвом, придбанням, зберіганням, перевезенням, пересиланням наркотичних засобів або психотропних речовин. *Світ наукових досліджень*: матеріали міжнар. мультимед. наук.-практ. конф. : Вип. 17. м. Тернопіль, 16-17 берез. 2023 р. Тернопіль, 2023. С. 121-124.

6. Ключев О.М. Правове регулювання судової експертизи в справах про адміністративні правопорушення: сучасний стан і перспективи розвитку. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2016. Вип. 16. С. 142-148

7. Благодарний А.М., Шкуратенюк О.В. Удосконалення адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів на стадії порушення справи про адміністративний проступок. *Правоохоронна діяльність: історія, сучасний стан, перспективи розвитку*: матеріали науково-теоретичної конференції, присвяченої пам'яті видатного науковця О.Ф. Граніна / Редкол.: А.М. Завальний, Н.В. Лазнюк, М.М. Пендюра, Д.О. Тихоміров. К.: НАВС, 2017. С. 24-25.

8. Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо проведення судово-психіатричної експертизи в адміністративному провадженні від 05 листопада 2020 року №4326. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70351

9. Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення деяких положень, пов'язаних з порядком призначення та проведення експертизи від 19 листопада 2021 року №6285-1. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73247

10. Олександр Банчук про оновлення адміністративно-деліктного законодавства / Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/oleksandr-banchuk-pro-onovlennya-administrativno-deliktного-zakonodavstva>

11. Про затвердження Порядку зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 р. № 1104. *Офіційний вісник України*. 2012. №91. Ст. 3697 (зі змінами і доповненнями).

12. Про затвердження та введення в дію Інструкції про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду (в новій редакції): наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Служби безпеки України, Верховного Суду України, Державної судової адміністрації України від 27 серпня 2010 року № 51/401/649/471/23/125. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051900-10#Text>.

13. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ МВС України від 06 листопада 2015 №1376. *Офіційний вісник України*. 2015. №99. Ст. 3405 (зі змінами і доповненнями).

